

Cirkulärnr: 10:70
Diariernr: 10/5980
Arbetsgivarpolitik: 10-2:28
Nyckelord: Registerkontroll, LSS, funktionshinder
Handläggare: Christina Madfors
Avdelning: Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Sektion/Enhet: Arbetsrättssektionen
Datum: 2010-11-22
Mottagare: Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik
Rubrik: Ny lag om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder
Bilagor: SFS 2010:479

CIRKULÄR 10:70

Arbetsgivarpolitik: 10-2:28

Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Arbetsrättssektionen
Christina Madfors

Nyckelord: Registerkontroll, LSS,
funktionshinder

Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik

Ny lag om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder

Riksdagen har beslutat om en ny lag om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder. Lagen träder i kraft den 1 januari 2011. Bakgrunden till lagen framgår dels av SOU 2008:77 Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning, dels av proposition 2009/10:176 Personlig assistans och andra insatser – åtgärder för ökad kvalitet och trygghet och dels Socialutskottets betänkande 2009/10:SoU21 med samma rubrik.

Nedan lämnas en redogörelse avseende den nya lagen (SFS 2010:479).

Syftet med lagen

Lagen syftar till att öka skyddet för barn mot att utsättas för övergrepp, kränkningar eller annat särskilt skadligt inflytande från personer som finns i barnens närmaste omgivning.

Verksamheter som omfattas av skyldigheten att kontrollera belastningsregister

I dag föreligger det ingen skyldighet för den som bedriver verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) att genomföra registerkontroll vid anställning av personal. Genom den nya lagen införs en obligatorisk registerkontroll för den som bedriver verksamhet enligt LSS och utför stöd- och serviceinsatser åt barn med funktionshinder. Med barn avses personer under 18 år. Skyldigheten att genomföra registerkontroll är inte begränsad till de verksamheter som enbart riktar sig till barn, utan omfattar även de som vänder sig till både barn och vuxna. Om verksamheterna är helt separerade eller blandande får således betydelsen för skyldigheten att kontrollera registerutdrag. Skyldigheterna i lagen gäller samtliga insatser enligt 9 § LSS om de innefattar insatser åt barn. Obligatorisk registerkontroll införs således inte för all verksamhet enligt LSS.

Sveriges Kommuner och Landsting

Post: 118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20
Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50
info@skl.se

Org nr: 556026-1900

www.skl.se

För skyldigheten att företa registerkontroll saknar det betydelse vem som är huvudman för verksamheten och om denna är tillståndspliktig eller inte. Både kommunala och enskilda verksamheter omfattas av lagen. Den som ansvarar för verksamheten svarar också för att registerkontroll utförs. Med verksamhet avses i lagen inte den situation då en enskild assistansberättigad anställer egna assistenter och därmed är arbetsgivare för dem. I sådant fall ges den assistentberättigade en möjlighet att begära in registerutdrag.

Kontrollen avser belastningsregistret.

Registerkontroll vid personlig assistans

Barn som har en personlig assistent är ofta beroende av denne. Barnen är ofta ensamma med assistenten utan att ha kontakt med någon annan vuxen. Rekrytering av personliga assistenter måste ske med stor omsorg. För att minska riskerna för övergrepp införs en skyldighet att kräva registerutdrag för den som anställs som personlig assistent åt barn som inte är arbetsgivare åt sina egna assistenter.

Vilka personer ska kontrolleras enligt den nya lagen?

Det är endast den som *faktiskt erbjuds* en anställning (tillsvidare eller tidsbegränsad), ett uppdrag (inte av tillfällig natur) eller en praktiktjänstgöring (utbildningspraktik, arbetspraktik eller motsvarande) som är skyldig att lämna registerutdrag. Detsamma gäller personer som är anställda hos ett bemanningsföretag eller annan som ingått avtal med den som bedriver verksamheten, om uppdragstagaren eller den anställde erbjuds eller tilldelas arbetsuppgifter inom sådan verksamhet som avses med lagen.

Kontrollskyldigheten föreligger när en person, utan att anställas i verksamheten, ska utföra arbetsuppgifter på samma sätt som en anställd under förutsättning att de ska arbeta direkt med stöd- och serviceinsatser till barn med funktionshinder. Kontrollskyldigheten gäller inte om uppdraget är av tillfällig natur. Med tillfällig natur avses enligt propositionen när det endast är en tillfällig kontakt eller ett engångsuppdrag.

Även en arbetstagare som får nya arbetsuppgifter genom omplacering till LSS-boende med särskild service för barn ska lämna registerutdrag. Om sådant utdrag inte lämnats får personen inte anställas eller anlitas.

Kontrollskyldighet enligt annan lagstiftning

Motsvarande skyldighet att begära in registerutdrag från belastningsregistret gäller redan inom skolans område (förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorgen), se SKL:s cirkulär 2000:136 och 08:26 samt vid hem för vård och boende som tar emot barn, HVB-hem, se SKL:s cirkulär 07:32.

Undantag från den obligatoriska registerkontrollen

För barn över 16 år och som själva kan vara arbetsgivare för sina personliga assistenter och för barn under 16 år som genom sin vårdnadshavare kan anställa sina assistenter och som erhållit ekonomiskt stöd enligt LSS eller assistentersättning enligt socialförsäkringsbalken, gäller inte den obligatoriska registerkontrollen. Registerutdrag ska endast lämnas om den assistansberättigade begär det.

Personal som inte kommer att delta direkt i arbetet och som enbart sysslar med annat än stöd- och serviceinsatser (ex. kontorsanställda, kökspersonal och vaktmästare) eller vid anställning av en förälder som utför insatser åt sitt barn omfattas inte av kontrollskyldigheten.

Inte heller behöver registerkontroll ske beträffande den som erbjuds en förnyad anställning, uppdrag eller praktiktjänstgöring under förutsättning att hon eller han för mindre än ett år sedan var anställd hos samma arbetsgivare eller deltog i verksamheten på motsvarande sätt.

Brott som omfattas av registerkontrollen

De brott som omfattas av kontrollen överensstämmer med det som i dag gäller för skolans område dvs. vissa brott mot liv och hälsa, människorov, sexualbrott, grovt rån samt barnpornografibrott.

Inhämtande av registerutdrag och krav på utdraget

Det är den enskilde som erbjuds anställning, uppdrag eller praktiktjänstgöring som är skyldig att lämna ett utdrag ur belastningsregistret till arbets- eller uppdragsgivaren. Motsvarande gäller för den som tilldelas arbetsuppgifter. Registerutdrag ska också på begäran lämnas av den som erbjuds anställning som personlig assistent av den assistentberättigade själv. Utdraget får inte vara äldre än ett år räknat från tidpunkten för erbjudande av anställning etc.

Återlämnande samt bevarande av registerutdrag eller kopia av det

Ett utdrag ska på begäran återlämnas i original till den som lämnat det. Registerutdraget eller en kopia av det bör bevaras under minst två år från det att anställningen, uppdraget eller praktiktjänstgöringen påbörjades, oavsett hur länge arbetet har pågått. Även om arbetet har avslutats innan två år har gått ska handlingen sparas. Bevarandet ska ske bl.a. för att Socialstyrelsen, som är tillsynsmyndighet, ska kunna kontrollera att registerkontroll ha skett.

Anställningsförbud

Om registerkontroll inte görs får den som bedriver LSS-verksamhet inte anställa någon, anlita någon för ett uppdrag, ta emot någon för praktiktjänstgöring eller tilldela någon arbetsuppgifter som omfattar insatser åt barn.

Sanktioner

När registerkontroll underlåts trots att kontrollskyldighet föreligger, återkallas tillstånd att bedriva sådan verksamhet eller verksamheten förbjuds när underlåtenheten är av allvarligt slag. Sådant beslut kan överklagas på samma sätt som andra överklagbara beslut enligt LSS dvs. i allmän förvaltningsdomstol.

Övergångsbestämmelser

Lagen gäller för personer som erbjuds anställning, uppdrag eller praktiktjänstgöring den 1 januari 2011 eller därefter. De som redan finns i verksamheten före i kraftträdandet omfattas således inte av kontrollskyldigheten. Om ett erbjudande lämnats eller någon tilldelas arbetsuppgifter före den 1 januari 2011 är registerkontrollen inte obligatorisk. Det betyder att även om anställningen eller arbetsuppgifterna påbörjas efter nämnda datum, får lagen inte retroaktiv verkan. Någon övergångsbestämmelse finns inte i detta avseende.

Det finns en övergångsbestämmelse som avser 2 § andra stycket som innebär att lagbestämmelsen om registerkontroll ska tillämpas från och med den 1 januari 2011 även om den assistansberättigade har beviljats assistansersättning enligt äldre lag, lagen (1993:389) om assistansersättning.

Frågor med anledning av innehållet i cirkuläret besvaras av arbetsrättssektionen och i första hand av Christina Madfors.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Arbetsrättssektionen

Sophie Thörne

Christina Madfors

Bilagor: SFS 2010:479